

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Έχεις ακούσει για τα επαγγέλματα του γανωτή, του μωλανά, του βιοτεχνολόγου, του αναλυτή ηλεκτρονικών υπολογιστικών συστημάτων; Γνωρίζεις ποια είναι η σημερινή κατάσταση αυτών των επαγγελμάτων;
- Γνωρίζεις φυσικά ότι οι μαθητές έχουν υποχρεώσεις και δικαιώματα. Τι γνωρίζεις όμως για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εργαζομένων;

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Εργασία
- Πλήρης απασχόληση
- Υποαπασχόληση
- Αγορά Εργασίας
- Ανεργία
- Επιστημονικές, τεχνολογικές ανακαλύψεις
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των εργαζομένων

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να βοηθηθείς:

- να αναγνωρίζεις τη σημασία της εργασίας στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου
- να διακρίνεις σημαντικές έννοιες που σχετίζονται με την εργασία
- να εντοπίζεις τις διάφορες εξελίξεις στο χώρο της αγοράς εργασίας και να κατανοείς τη σημασία τους.

Εισαγωγικά στοιχεία

Ίσως έχεις αναρωτηθεί γιατί οι άνθρωποι περνούν ένα μεγάλο μέρος της ζωής τους ασκώντας κάποια εργασία. Σε όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες υπάρχει καταμερισμός της εργασίας, δηλαδή κάθε μέλος της κοινωνίας ασκεί και ένα έργο.

Με την **εργασία** ο άνθρωπος κερδίζει τα απαραίτητα για τη ζωή του και παράλληλα προσφέρει στο σύνολο της κοινωνίας. Επομένως, ο άνθρωπος με την εργασία καταξιώνεται κοινωνικά, ασκεί τα ταλέντα και τις δεξιότητές του, αποκτά ψυχική ισορροπία, ικανοποιεί τις οικονομικές ανάγκες του και γίνεται περισσότερο υπεύθυνος, καθώς είναι αναγκασμένος να λαμβάνει αποφάσεις.

Επιπλέον, αποκτά πολύτιμη γνώση του κόσμου, διευρύνει τις εμπειρίες του και συμπληρώνει κατ' αυτό τον τρόπο την εκπαίδευσή του.

Οι εργαζόμενοι έχουν **υποχρεώσεις** και δεσμεύσεις. Για παράδειγμα, πρέπει να προσφέρουν ευσυνείδητα τις υπηρεσίες τους, να συμμετέχουν οικονομικά στην ασφάλισή τους, να τηρούν τους συμφωνηθέντες όρους με τους εργοδότες ή τους πελάτες τους, να είναι εκέμυθοι κτλ. Έχουν, όμως, ταυτόχρονα και **δικαιώματα** νομικά κατοχυρωμένα, όπως ασφάλιση, επιδόματα, συντάξεις, αποζημιώσεις κτλ. Επίσης, οι εργαζόμενοι έχουν τη δυνατότητα να προασπίζονται και να προωθούν τα δικαιώματά τους με συλλογικό τρόπο (συνδικαλιστικά σωματεία) χρησιμοποιώντας νόμιμα μέσα, εκ των οποίων το ισχυρότερο και έσχατο είναι η απεργία. Κάθε τύπος απασχόλησης προσδιορίζεται και από ένα ιδιαίτερο νομικό πλαίσιο.

Κατά τη διάρκεια της ζωής του, ο άνθρωπος ασκεί ένα ή περισσότερα επαγγέλματα. Η πορεία του ατόμου στον επαγγελματικό χώρο αποκαλείται **σταδιοδρομία** και περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες του ατόμου, είτε αυτές είναι αμειβόμενες είτε όχι, καθώς και τις περιόδους κατά τις οποίες το άτομο ειδικεύεται, καταρτίζεται ή επιμορφώνεται σε ένα αντικείμενο. Η άσκηση ενός επαγγέλματος δεν είναι μια δραστηριότητα αποκομμένη από άλλες οικονομικές δραστηριότητες ή από την άσκηση άλλων επαγγελμάτων, αλλά εντάσσεται στο πλαίσιο της αγοράς εργασίας. Με άλλα λόγια, η **αγορά εργασίας**³ είναι ο «χώρος» μέσα στον οποίο παράγονται, αποκτώνται, διατίθενται κτλ. προϊόντα ή υπηρεσίες.

Η εξεύρεση και η άσκηση κάποιας εργασίας δεν είναι, όμως, πάντοτε δυνατή ούτε εύκολη υπόθεση. Όταν οι άνθρωποι αναζητούν εργασία αλλά δε βρίσκουν, τότε εμφανίζεται το φαινόμενο της **ανεργίας**. Η ανεργία έχει πολλές δυσμενείς επιπτώσεις τόσο στην προσωπική όσο και στην κοινωνική ζωή των ανθρώπων. Η ανεργία είναι ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα που συνδέεται με τη λήψη αποφάσεων και με τον πολιτικό σχεδιασμό στον τομέα της απασχόλησης και της οικονομίας γενικότερα. Αν και η ανεργία δεν είναι εκπαιδευτικό πρόβλημα, ωστόσο σχετίζεται με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, στο βαθμό που η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπισή της.

Για διάφορους λόγους κάποιος αναγκάζεται να απασχολείται σε κάποιες δουλειές ευκαιριακά και για μικρό χρονικό διάστημα ή για μερικές μέρες την εβδομάδα ή για λιγότερες ώρες από το καθημερινό, πλήρες ωράριο. Τότε λέμε ότι αυτό το άτομο **υποαπασχολείται** ή ότι έχει **μερική απασχόληση**. Στην περίπτωση αυτή οι αποδοχές του και οι ασφαλιστικές του καλύψεις είναι μειωμένες. Αντίθετα, όταν εργάζεται με πλήρες ωράριο, κανονικές αποδοχές, πλήρη ασφάλιση, σύμφωνα με αυτά που κάθε φορά προβλέπουν οι νομοθετικές διατάξεις, τότε λέμε ότι έχει **πλήρη απασχόληση**. Γι' αυτό μέσα στις επιδιώξεις των εργαζομένων, αλλά και της πολιτείας, είναι η αύξηση των θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης.

Οι εξελίξεις στην επιστήμη και στην τεχνολογία έχουν οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές

στον κόσμο της εργασίας. Ορισμένα επαγγέλματα έχουν εξαφανισθεί, άλλα ασκούνται με τελείως διαφορετικό τρόπο, ενώ νέα επαγγέλματα κάνουν την εμφάνισή τους. Για παράδειγμα, το επάγγελμα της δακτυλογράφου καταργήθηκε μαζί με τις γραφομηχανές. Ο γραφίστας δουλεύει με τη βοήθεια των Η/Υ και κάνει πια ηλεκτρονική σχεδίαση εντύπου, ενώ ο περιβαλλοντολόγος εμφανίστηκε ως επάγγελμα τις δύο τελευταίες δεκαετίες.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις, εξάλλου, έχουν επιφέρει αυτοματοποίηση στην παραγωγή, καθώς και επαναστατικές αλλαγές στην οργάνωση του τομέα παροχής υπηρεσιών. Μέσω σύγχρονων ηλεκτρονικών συστημάτων ρυθμίζεται η παραγωγή προϊόντων στις βιομηχανίες. Για παράδειγμα, σύγχρονα προγράμματα Η/Υ ελέγχουν την καλή λειτουργία των μηχανών, την ποιότητα των υλικών και των προϊόντων που παράγονται. Υπάρχει περίπτωση να μη μεσολαβεί «ανθρώπινο χέρι» για την παραγωγή, τον έλεγχο, τη συσκευασία και τη μεταφορά κάποιων προϊόντων. Πολλοί εργαζόμενοι λοιπόν, εξειδικευμένοι για κάποιες εργασίες, ή έμειναν άνεργοι εξαιτίας αυτών των αλλαγών ή αναγκάστηκαν να ειδικευτούν σε άλλο αντικείμενο. Τέλος, οι τεχνολογικές εξελίξεις επέφεραν ανατροπές και στον τομέα παροχής υπηρεσιών (π.χ. επεξεργασία κειμένου μέσω Η/Υ, ηλεκτρονική αρχειοθέτηση εγγράφων, επεξεργασία πληροφοριών, ηλεκτρονική επεξεργασία και διακίνηση εγγράφων, κινητή τηλεφωνία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κτλ.). Συγκεκριμένα, οι νέες τεχνολογίες επέφεραν αλλαγές στα επαγγέλματα του παραπάνω τομέα (π.χ. χρηματιστής, τραπεζικός υπάλληλος, ασφαλιστής, γραμματέας, λογιστής), καθώς και στην οργάνωση των εργασιών γραφείου.

Απ' όλα αυτά κατανοεί κανείς ότι ο κόσμος της εργασίας είναι ένας κόσμος που συνεχώς μεταβάλλεται, μοιάζει σαν ένα όχημα που τρέχει με τρελούς ρυθμούς. Αυτό το γεγονός δημιουργεί νέες δυνατότητες αλλά και καινούργια προβλήματα και καινούργιες υποχρεώσεις τόσο στους εργαζόμενους όσο και στους εργοδότες και στις ίδιες τις οργανωμένες κοινωνίες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1Η

Χρησιμοποίησε ως βάση το παράδειγμα, και γράψε στις στήλες του πίνακα επαγγέλματα που έχουν εξαφανισθεί, επαγγέλματα που ασκούνται σήμερα με διαφορετικό τρόπο, καθώς και νέα επαγγέλματα που έχουν εμφανισθεί. Έπειτα σημείωσε για κάθε περίπτωση την αιτία που επέφερε τις διάφορες αλλαγές στα επαγγέλματα που κατέγραψες.

Επαγγέλματα που έχουν εξαφανισθεί	Επαγγέλματα που ασκούνται σήμερα με διαφορετικό τρόπο	Νέα επαγγέλματα
<i>Δακτυλογράφος</i>	<i>Γραφίστας</i>	<i>Περιβαλλοντολόγος</i>
ΑΙΤΙΑ Κατάργηση γραφομηχανής	ΑΙΤΙΑ Ηλεκτρονική σχεδίαση εντύπου	ΑΙΤΙΑ Αλλαγές στο περιβάλλον

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2Η

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι στην εποχή μας αλλάζουν επάγγελμα ή εργασία κατά τη σταδιοδρομία τους. Κατάγραψε την ιστορία της επαγγελματικής εξέλιξης κάποιου φιλικού ή συγγενικού σου προσώπου, παίρνοντας από αυτόν/ αυτήν μια συνέντευξη. Γράψε μια έκθεση και παρουσίασε τα στοιχεία σου στην τάξη. Στην έκθεση θα μπορούσες να συμπεριλάβεις και φωτογραφικό υλικό ή ακόμα και αποκόμματα συνεντεύξεων διάσημων ή απλών ανθρώπων. Αντί για παρουσίαση στην τάξη, θα μπορούσες να διοργανώσεις με τους συμμαθητές σου μια εκδήλωση με αυτό το θέμα στο σχολείο σου.

Ορισμένα ερωτήματα που θα μπορούσες να θέσεις κατά τη συνέντευξη, προκειμένου να διαπιστώσεις την επαγγελματική πορεία του προσώπου αυτού, είναι τα εξής:

- Πότε και πώς βρήκε για πρώτη φορά εργασία;
 - Ποια τυπικά προσόντα απαίτησε αυτή η εργασία;
 - Ποιες άλλες προσωπικές δεξιότητες απαιτεί η εργασία;
 - Παραμένει ακόμη στην ίδια αρχική εργασία ή έχει αλλάξει από τότε;
 - Υπήρξαν περίοδοι ανεργίας;
 - Χρειάστηκε να επιμορφωθεί ή να επανακαταρτιστεί σε κάποιο αντικείμενο;
 - Είναι ικανοποιημένος/η από την εργασία αυτή;
- (Μπορείς ακόμη γι' αυτό το σκοπό να συμβουλευθείς έναν πιο ολοκληρωμένο οδηγό για τη συνέντευξη, ο οποίος υπάρχει στο Παράρτημα).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3Η

Αν ανατρέξεις στο βιβλίο των κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, θα εντοπίσεις επαγγέλματα τα οποία περιγράφονται σε διάφορα λογοτεχνικά κείμενα. Μπορείς να συζητήσεις με τους συμμαθητές σου μέσα στη σχολική τάξη τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται ορισμένα από αυτά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4Η

Οι εργαζόμενοι έχουν δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις. Όσοι εργάζονται για πρώτη φορά ή αλλάζουν εργασία ενημερώνονται γι' αυτά (πολλές υποχρεώσεις και δικαιώματα διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος της εργασίας). Να σκεφτείς ένα επάγγελμα και να γράψεις στις στήλες του παρακάτω πίνακα βασικά δικαιώματα και κύριες υποχρεώσεις των ατόμων που εργάζονται σε αυτό.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:	
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Να θυμάσαι ότι:

- Η σταδιοδρομία του ανθρώπου μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από ένα επαγγέλματα ή περισσότερες από μία εργασίες.
- Ο τρόπος εργασίας αλλάζει συνεχώς.
- Πολλά νέα επαγγέλματα εμφανίστηκαν, μερικά ασκούνται με διαφορετικό τρόπο, ενώ άλλα εξαφανίστηκαν.
- Οι εργαζόμενοι έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις που καλό είναι να γνωρίζουν.

Β. ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Ποιες είναι οι σύγχρονες μορφές απασχόλησης;
- Ποιες είναι οι σύγχρονες εργασιακές συνθήκες ;
- Πώς επηρεάζουν οι αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον τις επαγγελματικές μας επιλογές;

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Τηλεργασία
- Μερική απασχόληση
- Εποχική απασχόληση
- Εργασία με το κομμάτι
- Παραδοσιακές μορφές απασχόλησης
- Νέες μορφές απασχόλησης
- Ηλεκτρονικό εμπόριο
- Μισθωτή εργασία
- Ελεύθερος επαγγελματίας
- Δεξιότητες

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να βοηθηθείς:

- να παρατηρείς τις αλλαγές στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον και να αναγνωρίζεις τις σύγχρονες συνθήκες εργασίας
- να διακρίνεις τις παραδοσιακές από τις νέες μορφές της απασχόλησης
- να διερευνάς πώς οι αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές του ατόμου και απαιτούν από αυτό νέες δεξιότητες.

Εισαγωγικά στοιχεία

Στην εποχή μας οι συνθήκες εργασίας και οι μορφές απασχόλησης των εργαζομένων μεταβάλλονται διαρκώς. Παράλληλα με τα παραδοσιακά σχήματα απασχόλησης, όπως η άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, η μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, έχουν δημιουργηθεί νέες ευέλικτες μορφές απασχόλησης όπως η τηλεργασία, το

ηλεκτρονικό εμπόριο (εμπόριο μέσω διαδικτύου), η ηλεκτρονική εργασία κτλ. Επίσης αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που εργάζονται με **μερική απασχόληση ή αυτοαπασχολούνται.**

Η εργασία από το σπίτι έχει γίνει όλο και πιο συχνός τρόπος απασχόλησης. Έτσι, με βάση τις δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογική εξέλιξη, και ιδίως το διαδίκτυο, μπορεί κάποιος να συνεργάζεται ταυτόχρονα με ανθρώπους από διάφορα σημεία της γης.

Ωστόσο, με την εμφάνιση αυτών των νέων και πιο ευέλικτων μορφών απασχόλησης, ο άνθρωπος απαιτείται να αναπτύσσει πολλές και ποικίλες νέες δεξιότητες. Αυτές μπορεί να είναι δεξιότητες συνεργατικότητας, επικοινωνίας, χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών, λήψης απόφασης κτλ. που αποκτώνται μέσα από την αρχική ή τη δια-βίου εκπαίδευση. Δηλαδή, μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης αποκτώνται νέες γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες. Χρειάζεται επίσης οι εργαζόμενοι του σήμερα και του αύριο να διαθέτουν κάποια χαρακτηριστικά όπως πρωτοβουλία, προσαρμοστικότητα, ικανότητα επίλυσης συγκρούσεων, πνεύμα δημιουργικότητας, νεωτερικότητας κ.ά. Οι νέες αυτές μορφές απασχόλησης συνιστούν προσπάθειες αντιμετώπισης των οικονομικών και κοινωνικών μεταβολών, ενώ παράλληλα χρησιμοποιούνται έως ένα βαθμό και για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Επιπλέον, αλλάζουν οι συνθήκες εργασίας και οι εργασιακές σχέσεις. Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στις μεγάλες επιχειρήσεις δεν θα έχουν πια συγκεκριμένες θέσεις εργασίας, αλλά θα ασκούν παράλληλα πολλά και διαφορετικά καθήκοντα. Οι ραγδαίες και απρόβλεπτες εξελίξεις στο χώρο της εργασίας έχουν και ψυχολογικές συνέπειες, επηρεάζουν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους και τον κόσμο. Ωστόσο, οι εργαζόμενοι οφείλουν να περιφρουρούν τα δικαιώματά τους και να διεκδικούν ανθρώπινες συνθήκες εργασίας.

<i>Εποχική εργασία</i>	<i>Αυτοαπασχόληση</i>	<i>Τηλεργασία</i>	<i>Μερική απασχόληση</i>	<i>Παραγωγή «με το κομμάτι»</i>
Ο εργαζόμενος προσλαμβάνεται για να εξυπηρετήσει πρόσκαιρες-εποχικές ανάγκες μιας επιχείρησης, όπως π.χ. σερβιτόρος το καλοκαίρι σ' ένα νησί.	Γίνεσαι εργοδότης του εαυτού σου, π.χ. δημιουργώντας γραφείο διοργάνωσης συνεδρίων, εργαστήριο αποκατάστασης παλαιών αντικειμένων, χρυσοχοΐας κτλ. Η στροφή στην αυτοαπασχόληση αποτελεί διέξοδο στο αυξανόμενο πρόβλημα της ανεργίας.	Με τη χρήση ενός Η/Υ και ενός τηλεφώνου, ο εργαζόμενος δουλεύει από το σπίτι του ή σε διάφορα Κέντρα Τηλεργασίας (επεξεργασία κειμένων, λογιστικές εργασίες κτλ).	Απασχόληση με μειωμένο ωράριο (π.χ. πωλήτρια με ωράριο 4 ωρών ημερησίως)	Συνήθως αυτή η εργασία γίνεται στο σπίτι, αμείβεται με το κομμάτι (π.χ. ραπτική, επεξεργασία κειμένων, μεταφράσεις, συναρμολόγηση αντικειμένων κτλ.).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1Η**α) Άσκηση στις μορφές απασχόλησης**

Κάθε μορφή απασχόλησης έχει τα δικά της χαρακτηριστικά, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της.

- (1) Μπορείτε να χωριστείτε σε ομάδες και να διερευνήσετε τα χαρακτηριστικά καθεμίας από τις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης (π.χ. ωράριο, απαιτούμενες δεξιότητες, αποδοχές, δυνατότητα για ασφάλιση κτλ.), αντλώντας πληροφορίες από βιβλία, έντυπα, εφημερίδες και λαμβάνοντας συνεντεύξεις από οικεία σε σας πρόσωπα (εάν υπάρχει αυτή η δυνατότητα) που ασκούν κάποια από αυτές τις μορφές της απασχόλησης.
- (2) Σκεφθείτε τους λόγους, τα κίνητρα που ωθούν τους ανθρώπους σε αυτές τις μορφές της απασχόλησης. Πόσο ικανοποιητικές μπορεί να είναι αυτές οι μορφές απασχόλησης;
- (3) Συγκρίνετε τις νέες αυτές μορφές απασχόλησης με τις παραδοσιακές, παρουσιάζοντας και συζητώντας με επιχειρήματα τους προβληματισμούς και τις απόψεις σας στην τάξη.

β) Δραστηριότητες που μπορεί να γίνουν στο πλαίσιο διαφόρων Σχεδίων Εργασίας

- (1) Μπορείς να κάνεις μια έρευνα στην τοπική αγορά εργασίας πηγαίνοντας ο ίδιος σε επιχειρήσεις ή να βρεις στοιχεία μέσω των υπηρεσιών απασχόλησης, συλλόγων εργαζομένων κτλ.. Κατάγραψε τα επαγγέλματα που ασκούν οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση, τη μορφή εργασίας με την οποία απασχολούνται, τις αμοιβές, τα προσόντα τους και ό,τι άλλο νομίζεις. Με βάση τα στοιχεία που έχεις καταγράψει, μπορείς να συμπληρώσεις έναν πίνακα, όπως τον παρακάτω, ή κάποιον άλλον που θα σκεφτείς εσύ.

Επεγγέλματα	Μορφή απασχόλησης	Αμοιβή	Ωράριο εργασίας	Τυπικά προσόντα και δεξιότητες που απαιτούνται
1. Τεχνολόγος τροφίμων	μισθωτός, πλήρης απασχόληση	μηνιαίος μισθός	πλήρες	Πτυχίο Τ.Ε.Ι.

- (2) Αναζήτησε μικρές αγγελίες, που αφορούν τη ζήτηση και την προσφορά εργασίας, στις εφημερίδες και στα περιοδικά. Κατάγραψε και ομαδοποίησε τις μορφές της απασχόλησης που προβάλλουν. Μπορείς να γράψεις μια έκθεση με τα στοιχεία αυτά και να την παρουσιάσεις στην τάξη σου.
- (3) Από τα μαθήματα της Τεχνολογίας, της Ιστορίας, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και από άλλα μαθήματα συγκέντρωσε στοιχεία για τις αλλαγές που επήλθαν στην εργασία σε διάφορες ιστορικές περιόδους. Θα αντιληφθείς ότι δεν αντιμετωπίζουμε μόνο εμείς σήμερα αλλαγές στην αγορά εργασίας, που μας τρομάζουν λίγο. Για παράδειγμα τι έγινε στην εποχή της Βιομηχανικής επανάστασης; Τι αναστάτωση έφεραν τότε στην εργασία οι οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές; Πώς τις αντιμετώπισαν οι άνθρωποι της εποχής εκείνης;
- (4) Μπορείτε, στηριζόμενοι στην έρευνα αγοράς που έχετε κάνει, να διερευνήσετε: τα σχέδια που έχουν διαμορφώσει οι επίσημοι φορείς για την οικονομία της περιοχής σας, να προτείνετε δικές σας λύσεις προσπαθώντας να αξιοποιήσετε τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της περιοχής σας σε ανθρώπινους και φυσικούς πόρους.

Να θυμάσαι ότι:

- Εναλλακτικές μορφές απασχόλησης εμφανίζονται. Ο τρόπος εργασίας και οι συνθήκες εργασίας αλλάζουν. Απαιτούνται τότε νέες δεξιότητες από τους εργαζόμενους.

Γ. Η ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Όταν ακούς τη λέξη «παγκοσμιοποίηση», τι σου έρχεται στο μυαλό;
 - Έχεις φανταστεί ποτέ με ποιους τρόπους επηρεάζεται η σταδιοδρομία των ατόμων από το παραπάνω φαινόμενο;
- Δεξιότητες
 - Διεθνοποίηση
 - Παγκοσμιοποίηση
 - Δια-βίου εκπαίδευση – κατάρτιση

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να βοηθηθείς:

- να αναγνωρίζεις ότι η διεθνοποίηση της εργασίας και της οικονομίας επιδρά στην επαγγελματική ζωή των ατόμων και επηρεάζει το παρόν και το μέλλον τους
- να προβληματίζεσαι για τις αρνητικές και τις θετικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης και για τους τρόπους αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της
- να αναζητείς πληροφορίες για την απασχόληση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εισαγωγικά στοιχεία

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχουν σημειωθεί τεράστιες αλλαγές στην τεχνολογία, στην ανάπτυξη των συγκοινωνιών και των επικοινωνιών, στην εξέλιξη των τρόπων διάδοσης των πληροφοριών, στις μορφές οργάνωσης και διοίκησης των επιχειρήσεων, στις χρηματιστηριακές συναλλαγές, στην εργασία, την εκπαίδευση, το εμπόριο κτλ.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι αυτές οι αλλαγές μπορούν να μεταδοθούν αστραπιαία σχεδόν σε κάθε γωνιά της γης. Όλος ο κόσμος θεωρείται πια μια παγκόσμια σκηνή όπου όλοι παρακολουθούμε να παίζεται το ίδιο έργο. Εάν το έργο είναι καλό, επωφελούμαστε όλοι οι πολίτες του πλανήτη, εάν είναι κακό, ζημιωνόμαστε πάλι όλοι. Ζούμε λοιπόν στην εποχή της **παγκοσμιοποίησης**⁴. Πρόκειται για μια σημαντική περίοδο της πανανθρώπινης ιστορίας όπου επικρατεί η ελεύθερη και ανεμπόδιστη διακίνηση προϊόντων, κεφαλαίων, εργαζομένων, ιδεών σε διεθνές επίπεδο, με ό,τι αρνητικό ή θετικό συνεπάγεται αυτό. Στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να αντιληφθούμε τη **διεθνοποίηση** της οικονομίας και της εργασίας.

Ειδικότερα, η διεθνοποίηση της οικονομίας έχει οδηγήσει στη διαμόρφωση νέων συνθηκών εργασίας. Νέα πρότυπα, νέοι τύποι απασχόλησης έχουν εμφανιστεί στην κοινωνία μας, η οποία διακρίνεται από πολυπλοκότητα και πολυπολιτισμικότητα. Επομένως, απαραίτητη κρίνεται η διαρκής πληροφόρηση και η δυνατότητα πρόσβασης σε πηγές πληροφόρησης που θα καλύπτουν όλους τους κοινωνικούς τομείς. Η πληροφόρηση δίνει στον άνθρωπο την ευκαιρία να διερευνήσει εναλλακτικές δυνατότητες στην εργασία και την κοινωνική ζωή του. Όμως, πληροφόρηση δε σημαίνει παθητική αποδοχή, αλλά κριτική στάση απέναντι στις πληροφορίες και στις εξελίξεις.

Η ανεργία αποτελεί ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι αλλά και οι κοινωνίες στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Η ανάπτυξη και η συνένωση των εταιρειών σε υπερεθνικό επίπεδο έχει ως συνέπεια την αύξη-

ση της οικονομικής και της πολιτικής τους δύναμης, ενώ οι εργαζόμενοι νιώθουν ολοένα και μεγαλύτερη αβεβαιότητα για την εργασία τους. Οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν όχι μόνο την κοινωνία και την απασχόληση αλλά και το χώρο της εκπαίδευσης.

Από την άλλη πλευρά, όμως, προβάλλει η ανάγκη για τη διασφάλιση και το σεβασμό του δικαιώματος του ανθρώπου στην εργασία. Την ευθύνη της διασφάλισης του δικαιώματος στη εργασία την έχουν οι επιχειρήσεις, τα κράτη, οι διεθνείς ενώσεις και οργανώσεις αλλά, σε ένα βαθμό, και τα ίδια τα άτομα.

Ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα και υποχρέωση να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την άσκηση της εργασίας και οφείλει να μη δέχεται άκριτα τις μεταβολές που αφορούν την εργασία του.

Για να μπορεί να αντιμετωπίζει το άτομο τις συνεχείς αλλαγές στο χώρο της εργασίας, είναι απαραίτητη η κατάλληλη προετοιμασία και εκπαίδευσή του. Έτσι, η εξεύρεση εργασίας συνδέεται όχι μόνο με την ποιότητα και το είδος της προηγούμενης εκπαιδευτικής εμπειρίας του ατόμου, αλλά και με τη δυνατότητά του να ανανεώνει αυτή την εμπειρία και να την προσαρμόζει στα νέα δεδομένα.

Κλειδί για την επιτυχή αντιμετώπιση των συνεπειών της παγκοσμιοποίησης είναι η **δια-βίου μάθηση και κατάρτιση** και η κριτική στάση των ατόμων απέναντι σ' αυτές τις αλλαγές.

Μεγάλη σημασία αποκτά επομένως η ανάπτυξη των **δεξιοτήτων** και των ικανοτήτων για:

- ενεργό συμμετοχή στις κοινωνικές υποθέσεις
- αξιολόγηση και αξιοποίηση των πληροφοριών
- επικοινωνία, εφευρετικότητα, ανάληψη πρωτοβουλιών κ.ά.
- δημιουργία εναλλακτικών σχεδίων σταδιοδρομίας.

Ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να αγωνιστεί και να βελτιώσει τη ζωή του, αλλά και να επιτύχει αλλαγές σε διάφορους κοινωνικούς τομείς, όπως είναι η εργασία και η εκπαίδευση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1Η⁵

Σκέψου τι σου φέρνει στο νου η λέξη παγκοσμιοποίηση. Να οργανώσεις τις σκέψεις σου σημειώνοντας τα υπέρ και τα κατά της παγκοσμιοποίησης.

ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ

Αφού ολοκληρώσετε τη δραστηριότητα αυτή, μπορείτε να συζητήσετε στην τάξη τις απόψεις που σημειώσατε. Με τη βοήθεια του καθηγητή σας προσπαθήστε να παρουσιάσετε τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης στη ζωή του ατόμου, αλλά και του κοινωνικού συνόλου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2Η

Μια μεγάλη πολυεθνική επιχείρηση αξιοποίησε ένα ηλεκτρονικό μάτι τελευταίας τεχνολογίας, που παρακολουθεί την εξέλιξη της παραγωγής τροφίμων και κατευθύνει, στη συνέχεια, ένα ηλεκτρονικό χέρι που αποσύρει τα ελαττωματικά προϊόντα. Χιλιάδες εργαζόμενοι που είχαν εξειδικευτεί να κάνουν αυτή τη δουλειά, σε πολλές χώρες του κόσμου, απολύθηκαν.

Συζήτησε με ένα συμμαθητή σου τη συγκεκριμένη περίπτωση και απάντησε στα ερωτήματα:

- Τι άλλο θα μπορούσε να κάνει η επιχείρηση αντί να απολύσει τους εργαζομένους;
- Πώς μπορούν να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι τη νέα κατάσταση;
- Αν ήσουν σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού, και σύμφωνα με όσα έχεις ακούσει στο πλαίσιο του Σ.Ε.Π., με ποιο τρόπο θα μπορούσες να βοηθήσεις τους εργαζόμενους (συμβουλέψου και το κείμενο της Εισαγωγής);

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3Η

Γνωρίζεις ότι μπορείς ελεύθερα να μετακινηθείς για σπουδές και εργασία σε ένα οποιοδήποτε κράτος της Ε.Ε.;

- Αναζήτησε στο διαδίκτυο, μέσω της σελίδας του Ε.Κ.Ε.Π (Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού), θέσεις εργασίας που εμφανίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Δ/ση: www.ekep.gr).
- Η αναζήτηση εργασίας σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα γίνεται με τη βοήθεια των Ευρωπαϊκών Υπηρεσιών Απασχόλησης, EURES. Αναζήτησε στην ιστοσελίδα του EURES πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. (<http://europa.eu.int/jobs/eures>).

Γράψε σε μια σελίδα τις παρατηρήσεις σου από την εμπειρία αυτή (διαπιστώσεις, απορίες, ανησυχίες κτλ.).

Να θυμάσαι ότι:

- Όλα όσα συμβαίνουν στον πλανήτη στον οποίο ζεις επηρεάζουν εσένα και τη ζωή σου. Έχεις όμως τη δυνατότητα να επηρεάζεις και εσύ με τη στάση σου και τη συμπεριφορά σου όσα συμβαίνουν σε αυτόν.

Δ. ΤΙ ΜΑΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΟΤΑΝ ΕΠΙΛΕΓΟΥΜΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- Ίσως έχεις ήδη μια ιδέα για το επάγγελμα (ή την ομάδα επαγγελματιών) που θα ήθελες να ακολουθήσεις. Αναρωτήθηκες όμως ποτέ για τις επαγγελματικές προτιμήσεις σου;
- Πώς διάλεξαν επάγγελμα οι γονείς σου;
- Πώς οδηγείται να επιλέξει κανείς το επάγγελμά του στην Ευρώπη και πώς στην Ινδία;

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Επιλογή επαγγέλματος
- Εξωτερικοί παράγοντες
- Εσωτερικοί παράγοντες
- Διαπροσωπικοί παράγοντες
- Κοινωνικοί παράγοντες
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες
- Πληροφόρηση
- Σχέδιο ζωής

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να βοηθηθείς:

- να αναγνωρίζεις τους παράγοντες που μπορούν να σε επηρεάσουν στην επιλογή του επαγγέλματός σου
- να ιεραρχείς τους παράγοντες αυτούς
- να συσχετίζεις την επαγγελματική σου επιλογή με το γενικότερο 'σχέδιο ζωής' σου.

Εισαγωγικά στοιχεία

Εκτός από τη σωματική, την πνευματική και την ψυχολογική ωρίμανση ενός ανθρώπου μπορούμε να μιλήσουμε και για την **επαγγελματική του ωρίμανση**. Πρόκειται για τη διαδικασία εκείνη μέσα από την οποία διαμορφώνουμε μια προτίμηση για ένα επάγγελμα και πραγματοποιούμε την επιλογή μας αυτή.

Την επιλογή του επαγγέλματός μας την επηρεάζουν τόσο **εξωτερικοί** όσο και **εσωτερικοί** παράγοντες. Εξωτερικοί παράγοντες είναι μέλη της οικογένειάς μας, άλλοι άνθρωποι που γνωρίζουμε και είναι σημαντικοί για μας, άνθρωποι που θαυμάζουμε και θέλουμε να μιμηθούμε, το σχολείο, η κοινωνία, το οικονομικό σύστημα, η αγορά εργασίας, το φυσικό περιβάλλον, οι κλιματολογικές συνθήκες, η υπάρχουσα τεχνολογία κτλ.

Στους εσωτερικούς παράγοντες μπορούμε να συμπεριλάβουμε τα ιδιαίτερα κίνητρα, τα ενδιαφέροντα, τις προσδοκίες και τις επιθυμίες ενός ατόμου, τις αξίες του, τις ανάγκες του, αλλά και τις ιδιαιτερότητές του (χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, ειδικές δυνατότητες ή περιορισμούς που ισχύουν για κάθε άτομο).

Βέβαια, ως ένα βαθμό, οι εσωτερικοί παράγοντες επηρεάζονται από τους εξωτερικούς.

Σημαντικό ρόλο παίζει, επίσης, η **γνώση του εαυτού**, των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας, των ενδιαφερόντων, των ικανοτήτων, αλλά και των προσωπικών μας αξιών.h

Στους εξωτερικούς παράγοντες μπορούμε να συμπεριλάβουμε την **πληροφόρηση** για τις σημερινές συνθήκες της αγοράς εργασίας, αλλά και για ό,τι αφορά τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων επαγγελμάτων. Μόνο στην περίπτωση που γνωρίζουμε τόσο τον εαυτό μας όσο και την πραγματικότητα του περιβάλλοντος είμαστε σε θέση να κάνουμε προσωπικές επιλογές που μας ικανοποιούν και να πάρουμε λογικές αποφάσεις.

Ο καθένας μας, λαμβάνοντας συστηματικά υπ' όψη του τους παραπάνω παράγοντες, πρέπει να καταστρώνει ένα **σχέδιο ζωής**. Είναι ένας καλός τρόπος να βλέπουμε τη ζωή μας σε προοπτική και να σχεδιάζουμε το μέλλον μας. Μπορεί η επιρροή κάποιων ανθρώπων ή η επίδραση ορισμένων συνθηκών του περιβάλλοντος να είναι πολύ σημαντική, ωστόσο **ο αρχιτέκτονας του σχεδίου της ζωής σου πρέπει να είσαι εσύ ο ίδιος/η ίδια**.

Για μια σωστή επιλογή επαγγελματικής πορείας, είναι πολύ σημαντικό να λαμβάνουμε υπόψη μας τόσο τις βαθύτερες και διαχρονικά σταθερότερες επιθυμίες μας όσο και τις υπάρχουσες ή προβλεπόμενες συνθήκες. Ασφαλώς, το επάγγελμα που θα επιλέξεις πρέπει να εναρμονίζεται με το σχέδιο της ζωής σου.

Το αρχικό σχέδιο ζωής πρέπει να είναι ευέλικτο, έτσι ώστε να μπορεί να αναπροσαρμόζεται όταν οι συνθήκες αργότερα το επιβάλλουν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1Η

Σημείωσε σε ένα χαρτί πώς φαντάζεσαι τη ζωή σου όταν θα είσαι 25 χρονών. Ποιο θα μπορούσε να είναι το επάγγελμά σου; Με τι ακριβώς θα ασχολείσαι και πώς θα περνάς τον ελεύθερο χρόνο σου; Τι ώρα θα χρειάζεται να ξυπνάς; Πόσο κόσμο θα χρειάζεται να βλέπεις; Θα χρειάζεται να καταβάλλεις έντονη φυσική προσπάθεια ή θα πρέπει να μένεις για πολλές ώρες καθισμένος;

Αφού φανταστείς τη μελλοντική σου ζωή για 5 λεπτά περίπου, γύρνα από την άλλη πλευρά το χαρτί σου. Σημείωσε ποια πράγματα θεωρείς σημαντικά στο μελλοντικό σου επάγγελμα. Αν θέλεις, ιεράρχησέ τα. Ίσως ο παρακάτω πίνακας σου δώσει κάποιες ιδέες:

Να εργάζομαι με πολλούς ανθρώπους	Να ταξιδεύω συχνά
Να βοηθώ και να φροντίζω ανθρώπους	Να μην εκτίθεμαι σε κινδύνους
Να έχω ευκαιρίες για δημοσιότητα	Να κατασκευάζω πράγματα με τα χέρια μου
Να έχω υψηλή αμοιβή	Να εργάζομαι στο σπίτι μου
Να έχω πολύ ελεύθερο χρόνο	Να έχω την αίσθηση της δημιουργίας
Να ορίζω εγώ το χρόνο εργασίας μου	Να έχω μια σίγουρη δουλειά

Διάλεξε ένα συμμαθητή ή συμμαθητριά σου που να μην ανήκει στην παρέα σου. Αν μάλιστα θέλεις να γνωρίσεις περισσότερο κάποιον, ίσως αυτή η δραστηριότητα να αποτελεί μια καλή ευκαιρία. Κάποιος από τους δύο σας αποφασίζει να αρχίσει πρώτος. Θα μιλήσει για όσα θεωρεί σημαντικά στο μελλοντικό του επάγγελμα. Ο άλλος που τον ακούει μπορεί, αν θέλει, να του κάνει διευκρινιστικές ερωτήσεις που θα τον βοηθήσουν να μιλήσει όσο το δυνατόν περισσότερο και να είναι σαφέστερος. Μετά από 5 περίπου λεπτά, όταν θα σας πει ο καθηγητής σας, αλλάζετε ρόλους.

Στο τέλος, μπορεί ο καθένας να αναφέρει στην τάξη:

- πώς αισθανόταν όταν μίλαγε ο ίδιος και πώς όταν άκουγε τον άλλον
- δύο στοιχεία που ο ίδιος θεωρεί σημαντικά για την επαγγελματική του επιλογή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2Η

Πάρε μια συνέντευξη από κάποιον που έχει την ηλικία των γονιών σου.

Ρώτησέ τον για το επάγγελμά του. Πόσες δουλειές άλλαξε, αν άλλαξε, στη ζωή του; Τι του αρέσει περισσότερο στη δουλειά του; Τι δεν του αρέσει; Τι τον οδήγησε σε αυτή τη δουλειά;

Γράψε μια μικρή έκθεση στην οποία θα παρουσιάζεις βασικά σημεία της συνέντευξής σου, π.χ. από ποιους παράγοντες επηρεάστηκε η επαγγελματική επιλογή του ανθρώπου με τον οποίο μίλησες; Ήταν εξωτερικοί ή εσωτερικοί παράγοντες; Πόσο ευχαριστημένος είναι ο ίδιος από τη δουλειά του;

Να θυμάσαι ότι:

- Το σχέδιο ζωής είναι ένας καλός οδηγός για να ξέρουμε πού πάμε και γιατί.
- Η επαγγελματική επιλογή πρέπει να εναρμονίζεται με το σχέδιο ζωής κάθε ανθρώπου.
- Επιλέγουμε καλύτερα, όταν γνωρίζουμε τον εαυτό μας, τα ενδιαφέροντά μας, τις επαγγελματικές μας αξίες, το περιβάλλον μας.
- Επιλέγουμε καλύτερα, όταν γνωρίζουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του επαγγέλματος που μας ενδιαφέρει.

Ε. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

- Σε ποιο επάγγελμα θα μπορούσες να αναπτύξεις καλύτερα τις δυνατότητές σου;
- Πού θα βρεις πληροφορίες για αυτό;
- Αναρωτήθηκες ποτέ για τα 'σκοτεινά σημεία' ενός επαγγέλματος;
- Ποιος είναι ο πιο σύντομος δρόμος για να κάνεις πραγματικότητα τις επαγγελματικές σου επιλογές;

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Περιγραφή επαγγέλματος
- Συλλογή πληροφοριών
- Άμεση επαφή-συνέντευξη
- Υπηρεσίες Επ. Προσανατολισμού, ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.-ΚΕ.ΣΥ.Π.
- Επαγγελματική μονογραφία
- Συνθήκες εργασίας
- Τρόπος ζωής

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να βοηθηθείς:

- να ερευνάς τα διάφορα επαγγέλματα
- να συλλέγεις πολύτιμες πληροφορίες για τα επαγγέλματα που σε ενδιαφέρουν
- να βρίσκεις, να αξιολογείς και να συντάσσεις επαγγελματικές μονογραφίες
- να συνδέεις τα επαγγέλματα με τον τρόπο ζωής που αυτά συνεπάγονται.

Εισαγωγικά στοιχεία

Ο καλύτερος τρόπος για να γνωρίσουμε ένα επάγγελμα είναι να το ασκήσουμε. Τότε, όμως, αν διαπιστώσουμε ότι δεν μας ταιριάζει, ίσως να είναι πολύ αργά. Διότι για κάθε επάγγελμα απαιτείται σοβαρή προσπάθεια και πολύς χρόνος, προκειμένου να αποκτήσουμε την κατάλληλη εκπαίδευση και να βρούμε μια θέση εργασίας. Είναι, λοιπόν, φρόνιμο να μη βαδίζουμε στα τυφλά.

Δύο τρόποι υπάρχουν για να **πληροφορηθούμε** για ένα επάγγελμα. Ο πρώτος είναι να μιλήσουμε με ανθρώπους που το ασκούν. Οι πληροφορίες που μας δίνουν είναι συχνά υποκειμενικές, αλλά μαθαίνουμε 'μυστικά' που δε θα τα βρούμε σε κανέναν επαγγελματικό οδηγό.

ΚΕ.ΣΥ.Π. Παιδαγωγικού Ινστιτούτου⁶**Εκπαιδευτικό, πληροφοριακό και υποστηρικτικό υλικό Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΠ)
Ηλεκτρονικοί Οδηγοί****ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ: Αναλυτής συστημάτων**

Ορισμός: Ο αναλυτής συστημάτων σχεδιάζει τη λύση προβλημάτων εφαρμογής συστημάτων υπολογιστών για την κάλυψη των αναγκών ενός οργανισμού.

Περιγραφή: Οι αναλυτές συστημάτων μπορεί να σχεδιάζουν νέα συστήματα (λογισμικό και υλικό) ή να προτείνουν νέο λογισμικό που επεκτείνει την λειτουργικότητα υπάρχοντος συστήματος. Οι περισσότεροι αναλυτές συστημάτων ειδικεύονται σε συγκεκριμένο τύπο συστήματος, που ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο του οργανισμού στον οποίο εργάζονται, π.χ. επιχειρήσεις, λογιστικά ή χρηματοοικονομικά συστήματα, επιστημονικά ή μηχανολογικά συστήματα. Ο αναλυτής συστημάτων καθορίζει τους στόχους του συστήματος, σχεδιάζει το σύστημα, καθορίζει τις ανάγκες της επιχείρησης σε υλικό και λογισμικό, διαχειρίζεται, βελτιώνει και επιδιορθώνει τις εφαρμογές της εταιρείας. Στις δραστηριότητες του αναλυτή συστημάτων περιλαμβάνονται επίσης η επίβλεψη και η διαχείριση όλου του συστήματος της εταιρείας ή του τμήματος για το οποίο είναι υπεύθυνος, καθώς και η άμεση συνεργασία με τη διοίκηση της εταιρείας και με τους υπευθύνους όλων των τμημάτων, ώστε να είναι εφικτή η σχεδίαση εφαρμογών που θα διευκολύνουν την εργασία τους. Στην εργασία του χρησιμοποιεί προηγμένες επιστημονικές τεχνικές όπως δομημένη ανάλυση, μοντελοποίηση δεδομένων, μαθηματική ανάλυση και υπολογισμό κόστους κτλ. για το σχεδιασμό του συστήματος.

Προϋποθέσεις άσκησης:

Χαρακτηριστικά:

Νομοθετική κατοχύρωση:

Εκπαίδευση: Για την άσκηση του επαγγέλματος αυτού απαιτείται πτυχίο Τμήματος Πληροφορικής ή Τμήματος με σπουδές σχετικές με διαχείριση πληροφοριών και επιστήμης πληροφοριών Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.

Δεξιότητες: Απαραίτητα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος είναι η οργανωτικότητα, η αναλυτική και συνθετική σκέψη, η υπολογιστική και μαθηματική ικανότητα και η επινοτικότητα. Χρειάζεται επίσης να έχει κανείς ικανότητα παραγωγής ιδεών και πρωτοτυπία σκέψης, καθώς και δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας.

Μέλλον: Το επάγγελμα του αναλυτή συστημάτων όπως και όλα τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την πληροφορική, έχει μεγάλη ζήτηση στην αγορά εργασίας και οι προοπτικές εξεύρεσης, διατήρησης της εργασίας και εξέλιξης σε αυτήν είναι πολύ καλές. Το επάγγελμα είναι πολύ καλά αμειβόμενο.

Περιβάλλον απασχόλησης: Οι αναλυτές συστημάτων μπορούν να απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εταιρεία υπολογιστών ή να εργασθούν ως ιδιώτες παρέχοντας τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε εταιρείες υπολογιστών ή σε εταιρείες που χρειάζονται αναλυτή συστήματος για δικό τους έργο.

Επαγγελματικές συνθήκες: Η εργασία του αναλυτή συστημάτων είναι πολύπλοκη, με υψηλό βαθμό δυσκολίας και με μεγάλη ευθύνη. Δουλεύει με συνεχόμενο ωράριο, που πολλές φορές παρατείνεται λόγω των αναγκών και των ιδιαιτεροτήτων της εργασίας που αναλαμβάνει. Κατά τη διάρκεια της εργασίας του συνεργάζεται με τους διευθυντές και τους εργαζόμενους της εταιρείας έτσι ώστε να προτείνει την καταλληλότερη λύση. Κατά την εργασία του χρησιμοποιεί τη διαθέσιμη τεχνολογία όπως δίκτυα υπολογιστών, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, Internet κτλ.

Εργάζεται σε χώρο γραφείου με καλές συνθήκες. Η πολύωρη ενασχόληση με τα υπολογιστικά συστήματα επιφέρει σωματική, πνευματική κόπωση και ορισμένες φορές μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην όραση, στην πλάτη και στα χέρια.

Επαγγελματικές οργανώσεις:

Γενικά σχόλια: Ο αναλυτής συστημάτων, για να προτείνει σύστημα υπολογιστών για μια εταιρεία, χρησιμοποιεί σύγχρονα τεχνολογικά μέσα που διευκολύνουν την εργασία του. Για την άσκηση του επαγγέλματος απαιτείται πλήρης αντίληψη των συνθηκών και των αναγκών του οργανισμού, οργανωτικές ικανότητες, σε συνδυασμό με εξειδικευμένες γνώσεις στην πληροφορική.

Ο αναλυτής συστημάτων, εκτός των άλλων, χρειάζεται να διαθέτει επικοινωνιακή ευχέρεια και ικανότητα συνεργασίας για τις καθημερινές επαφές του με τους συνεργάτες του, αλλά και με τα στελέχη της εταιρείας στην οποία αναλαμβάνει να προτείνει σύστημα.

Ο δεύτερος τρόπος είναι να ανατρέξουμε σε “**Οδηγούς Επαγγελματών**” που συνήθως περιέχουν “**επαγγελματικές μονογραφίες**”. Οι επαγγελματικές μονογραφίες είναι σύντομες περιγραφές επαγγελμάτων, στις οποίες δίνεται ο ορισμός τους, η κατηγορία στην οποία ανήκουν, μια σύντομη περιγραφή τους, ο τύπος της εκπαίδευσης που προϋποθέτουν, οι δεξιότητες που απαιτούνται για την άσκησή τους, το περιβάλλον εργασίας, οι εργασιακές συνθήκες κτλ. Τέτοιες μονογραφίες μπορείς να βρεις στα **ΚΕ.ΣΥ.Π.**, σε Οδηγούς Επαγγελματών που κυκλοφορούν στο εμπόριο, καθώς και στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (βλ. Δραστηριότητα 2). Ένα παράδειγμα τέτοιας μονογραφίας παρουσιάστηκε στην προηγούμενη σελίδα του βιβλίου σου.

Αξίζει να προσέξουμε τις *επαγγελματικές συνθήκες* που αναφέρονται στην περιγραφή ενός επαγγέλματος. Πρόκειται για τις *συνθήκες* που επικρατούν στον ευρύτερο επαγγελματικό χώρο ενός εργαζομένου (αν, για παράδειγμα, εργάζεται το πρωί ή το βράδυ, σε γραφείο, στο σπίτι του ή στο ύπαιθρο κτλ.) και έχουν σοβαρό αντίκτυπο στον τρόπο της ζωής του. Για παράδειγμα, ίσως είναι υποχρεωμένος κανείς να εργάζεται όταν ο περισσότερος κόσμος ξεκουράζεται ή διασκεδάζει, να διαθέτει ελάχιστο ελεύθερο χρόνο σε ορισμένες χρονικές περιόδους ή να βρίσκεται μακριά από τους δικούς του για μεγάλα διαστήματα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1Η

Συζήτησε με δύο ενήλικες φίλους σου ή συγγενείς σου για το επάγγελμά τους. Ρώτησέ τους τι τους αρέσει περισσότερο στη δουλειά τους. Τι είδους δραστηριότητες περιλαμβάνει η εργασία τους; Τι είδους εκπαίδευση χρειάστηκε να λάβουν για να ασκήσουν το επάγγελμά τους; Τι συμβουλές θα έδιναν σε έναν νέο που θα ήθελε σήμερα να ακολουθήσει αυτό το επάγγελμα;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2Η

Προσπάθησε να συντάξεις μια σύντομη επαγγελματική μονογραφία για ένα από τα επαγγέλματα της δραστηριότητας 1. Οι πληροφορίες που συνέλεξες είναι αρκετές για κάτι τέτοιο; Τι άλλο θα έπρεπε να ρωτήσεις; Στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση <http://www.pi-schools.gr>, θα βρεις την ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Αναζήτησε το πανελλήνιο δίκτυο επικοινωνίας και πληροφόρησης Νέστωρ, από τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Πήγαινε στις επαγγελματικές μονογραφίες και βρες την επαγγελματική μονογραφία που είναι καταχωρισμένη εκεί και αντιστοιχεί σε αυτή που συνέταξες εσύ. Σύγκρινε τις πληροφορίες που πήρες μέσω της συνέντευξης και αυτές που βρήκες πλοηγούμενος στο διαδίκτυο. Αν το σχολείο σου δεν έχει πρόσβαση στην ηλεκτρονική πληροφόρηση –ή αν το επάγγελμα που ψάχνεις δεν είναι καταχωρισμένο– απευθύνσου στο Κέντρο Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) ή στο Γραφείο Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.) της περιοχής σου. Αυτή η κίνηση ίσως αποδειχτεί μια πολύ καλή λύση για έγκυρη πληροφόρηση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3Η

Σκέψου ένα ή δυο επαγγέλματα που θα μπορούσαν να σε ενδιαφέρουν ή, έστω, να σου κινούν την περιέργεια. Κάθε μαθητής προτείνει ένα επάγγελμα. Κάποιος τα σημειώνει στον πίνακα. Αν το επάγγελμα που έχεις στο μυαλό σου είναι γραμμένο ήδη, βρες γρήγορα ένα άλλο. Το σημαντικό είναι να είναι γραμμένα στον πίνακα τόσα διαφορετικά επαγγέλματα όσοι και οι μαθητές της τάξης σου.

Θυμήσου ποιο από αυτά πρότεινες εσύ. Καλείσαι να συντάξεις μια μονογραφία για το συγκεκριμένο επάγγελμα. Σκέψου το σοβαρά. Σε μια συλλογική δραστηριότητα, όπως αυτή, όλοι είναι εξίσου σημαντικοί. Η μονογραφία που θα φτιάξεις αποτελεί το δικό σου κομμάτι ευθύνης.

Στο επόμενο μάθημα του Σ.Ε.Π., στην τάξη, μπορείτε να καταρτίσετε μια λίστα 'σημαντικών πληροφοριών' στην οποία θα συνοψίζονται βασικά στοιχεία για το κάθε επάγγελμα, όπως φαίνεται παρακάτω:

Ονομασία επαγγέλματος	Περιγραφή	Εκπαίδευση	Προοπτικές	Παρατηρήσεις;
Προγραμματιστής	Δημιουργία και συντήρηση λογισμικού	Λύκειο, Τ.Ε.Ε., Ι.Ε.Κ., Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι., Μεταπτυχιακά	Καλές	Κατάλληλο και για άτομα με κινητικές δυσκολίες
Σχεδιαστής				

Φτιάξτε ένα ντοσιέ συγκεντρώνοντας όλες τις επαγγελματικές μονογραφίες που συντάξατε. Στην πρώτη σελίδα τοποθετήστε τη συγκεντρωτική λίστα που καταρτίσατε. Αυτό είναι το Ντοσιέ Επαγγελματικών Πληροφοριών της τάξης σας. Στο εξής, μπορείτε να το συμπληρώνετε με νέα στοιχεία και να ανατρέχετε σε αυτό κάθε φορά που χρειάζεστε. Μην ξεχάσετε να ορίσετε έναν υπεύθυνο φύλαξης του Ντοσιέ. Αν θέλετε, μπορείτε να το κρατάτε εκ περιτροπής.

Μια καλή ιδέα θα ήταν να φωτοτυπηθεί η λίστα για όλους τους μαθητές της τάξης. Θα μπορούσε να αποτελέσει την πρώτη σελίδα ενός προσωπικού Ντοσιέ Επαγγελματικών Πληροφοριών.

Να θυμάσαι ότι:

- Η επαγγελματική μονογραφία είναι μια σύντομη και περιεκτική περιγραφή ενός επαγγέλματος.
- Επιλέγουμε καλύτερα, όταν γνωρίζουμε το επάγγελμα που επιλέγουμε.
- Η καλύτερη πληροφόρηση για ένα επάγγελμα είναι αυτή που μας αποκαλύπτει όλες τις πτυχές του, θετικές και αρνητικές, καθώς και την πορεία που χρειάζεται να ακολουθήσουμε προκειμένου να το ασκήσουμε.
- Κάθε επάγγελμα προϋποθέτει, αλλά και καθορίζει, έναν τρόπο ζωής.

Η ενότητα με μια ματιά

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν να θυμηθείς τα βασικά στοιχεία της ενότητας που ολοκλήρωσες. Προσπάθησε να απαντήσεις με δικά σου λόγια και, αν χρειαστεί, συμβουλέψου το βιβλίο σου.

- Για ποιους λόγους εργάζονται οι άνθρωποι;

- Ποιες αλλαγές παρατηρούνται στο σημερινό εργασιακό περιβάλλον;

- Οι τεχνολογικές εξελίξεις ποιες αλλαγές επέφεραν στα επαγγέλματα;

- Με ποιον τρόπο επηρεάζεται η αγορά εργασίας από το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης;

- Να αναφέρεις δύο εσωτερικούς και δύο εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος.

- Τι σημαίνει 'σχέδιο ζωής';

- Με ποιους τρόπους μπορούμε να συγκεντρώσουμε επαρκείς πληροφορίες για ένα επάγγελμα;

- Ποια στοιχεία ενός επαγγέλματος περιέχονται σε μια επαγγελματική μονογραφία;
